

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ
ΠΡΟΣ ΤΟΝ «ΣΥΝΔΕΣΜΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΩΝ ΙΑΤΡΩΝ
(ΣΥΝ.ΕΡΓΑΣ.ΙΑ.)»

Από το Σωματείο με την επωνυμία «ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΩΝ ΙΑΤΡΩΝ (ΣΥΝ.ΕΡΓΑΣ.ΙΑ.)», μου ετέθησαν τα κατωτέρω ερωτήματα :

A) Είναι σε νομικό επίπεδο επιτρεπτή η επίσχεση/αποχή παροχής υπηρεσιών, και ειδικότερα η αναστολή εκτέλεσης παραπεμπτικών του ΕΟΠΥΥ επί πιστώσει, με ταυτόχρονη λειτουργία των διαγνωστικών ιατρείων και εξέταση ασθενών ιδιωτικά;

B) Αν η απάντηση στο ως άνω ερώτημα είναι θετική, δύναται ο ΕΟΠΥΥ να καταγγείλει και να διακόψει τις συμβάσεις των εργαστηριακών ιατρών, οι οποίοι τελούν σε επίσχεση; Η σχετική καταγγελία του ΕΟΠΥΥ πρέπει να απευθύνεται κατά του συνόλου των τελούντων σε επίσχεση εργαστηριακών ιατρών ή μπορεί αυτός να προβεί σε επιλεκτική καταγγελία ορισμένων εργαστηρίων προς εκφοβισμό των υπολοίπων;

Γ) Σε περίπτωση καταγγελίας από τον ΕΟΠΥΥ δύναται να στοιχειοθετηθεί οικονομική ζημία των εργαστηρίων, των οποίων οι συμβάσεις καταγγέλθηκαν, και να αξιωθεί αποζημίωση με την κατάθεση αγωγής κατά του ΕΟΠΥΥ ;

Σε σχέση με τα ανωτέρω ερωτήματα και με βάση τα στοιχεία που τέθηκαν σε γνώση μου (Περιεχόμενο Συμβάσεων Εκτέλεσης Παρακλινικών Εξετάσεων, Έγγραφα με τα οποία χορηγείται παράταση των ως άνω συμβάσεων, Κανονισμός Ε.Ο.Π.Υ.Υ. , Αποφάσεις ορίζουσες, μεταξύ άλλων, το κρατικό τιμολόγιο για συγκεκριμένες παρακλινικές εξετάσεις, τα επιτρεπόμενα όρια δαπανών του Ε.Ο.Π.Υ.Υ., τα clawbacks, τα rebates κλπ.), διαμόρφωσα νομική πεποίθηση, η οποία αναλυτικά έχει ως εξής :

Α) Παρατηρείται, κατ' αρχήν, ότι οι ισχύουσες και εφαρμοζόμενες, κατόπιν διαρκών παρατάσεων, συμβάσεις εκτέλεσης παρακλινικών εξετάσεων έχουν παραβιασθεί και συνεχίζουν να παραβιάζονται διαρκώς και συστηματικά από τον Ε.Ο.Π.Υ.Υ. . Οι παραβάσεις των σχετικών συμβάσεων αφορούν τόσο το χρόνο καταβολής των σχετικών αμοιβών όσο και την εισαγωγή διαδικασιών κατά τον τρόπο υπολογισμού του τελικού καταβλητέου ποσού των σχετικών αμοιβών, οι οποίες, όχι μόνο τίθενται μονομερώς και εξωσυμβατικά, αλλά και με τρόπο αντισυνταγματικό και καταχρηστικό.

Σε σχέση με τις υφιστάμενες συμβάσεις, πέραν των ποικίλων τρόπων έμμεσης παραβίασης τους, οι τρόποι άμεσης παραβίασης τους είναι οι ακόλουθοι :

α) Πρώτον, η προβλεπόμενη κατά το άρθρο 18 της σχετικής σύμβασης εκτέλεσης παρακλινικών εξετάσεων καταβολή του 90% του αιτούμενου ποσού αμοιβής (την οποία μάλιστα η σύμβαση για λόγους εντυπώσεων αδόκιμα ονομάζει «προκαταβολή»), εντός 45 ημερών, ουδέποτε έχει τηρηθεί, στη καλλίτερη δε περίπτωση τα σχετικά ποσά καταβάλλονται μετά από την παρέλευση τουλάχιστον 120 ημερών, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για την εξασφάλιση χρηματικής ρευστότητας στα συμβεβλημένα ΙΔΕ.

β) Δεύτερον, η προβλεπόμενη από το άρθρο 14 της σχετικής σύμβασης αμοιβή επί τη βάσει του εκάστοτε ισχύοντος Κρατικού Τιμολογίου δεν τηρείται, αλλά έχουν λάβει χώρα από το χρόνο σύναψης της σχετικής σύμβασης επαναλαμβανόμενες και δη παράνομες (βλέπε υπ' αριθμ. 1874/2017 απόφαση του ΣΤΕ) άμεσες μειώσεις τιμών/αμοιβών των σχετικών εξετάσεων σε βάρος των συμβεβλημένων ΙΔΕ και σε απόκλιση από τα προβλεπόμενα στο ισχύον Κρατικό Τιμολόγιο.

Η αθέτηση και παραβίαση των όρων της σχετικής σύμβασης από τον ΕΟΠΥΥ, και μάλιστα έκαστη εκ των παραβιάσεων αυτών, δικαιολογεί πλήρως την αναστολή εκτέλεσης παραπεμπτικών του ΕΟΠΥΥ επί πιστώσει. Ήτοι, η μεγάλη καθυστέρηση πληρωμής της σχετικής αμοιβής και η μείωση αυτής, παρά τα συμφωνηθέντα, αποτελεί τη νόμιμη βάση για την αναστολή παροχής υπηρεσιών των εργαστηριακών ιατρών από τη σύμβαση. Οι συμβεβλημένοι ιατροί μη όντας υπάλληλοι του ΕΟΠΥΥ, αλλά ούτε και εν γένει τελούντες σε σχέση εξαρτημένης εργασίας, δεν προβαίνουν σε «απεργία» ούτε κατά κυριολεξία σε «επίσχεση». Οι συμβεβλημένοι ιατροί έχουν συνάψει σύμβαση παροχής ανεξαρτήτων ιατρικών υπηρεσιών (εν προκειμένω εκτέλεσης παρακλινικών εξετάσεων), από την εκτέλεση της οποίας δύνανται νομίμως να απέχουν, μέχρι της συμμορφώσεως προς τα

νόμιμα του αντισυμβαλλόμενου ΕΟΠΥΥ, χωρίς να τίθεται θέμα αστικής, ποινικής ή πειθαρχικής τους ευθύνης (βλπ. και υπ' αριθμ. 71/2015 απόφαση του ΣτΕ). Κατά τυχόν απαίτησης του ΕΟΠΥΥ για συνέχιση εκτέλεσης των σχετικών εξετάσεων από τους συμβεβλημένους εργαστηριακούς ιατρούς δύναται νομίμως να προβληθεί η ένσταση μη εκπληρωθέντος συναλλάγματος (374 ΑΚ), εφόσον ο ΕΟΠΥΥ δεν κατέβαλε την συμφωνηθείσα αντιπαροχή, ήτοι τις ληξιπρόθεσμες αμοιβές τους.

Περαιτέρω, οι εργαστηριακοί ιατροί δύνανται νομίμως, κατά το χρονικό διάστημα αναστολής εκτέλεσης παραπεμπτικών του ΕΟΠΥΥ επί πιστώσει, να δέχονται ιδιωτικά πελατεία, όπως δέχονταν και κατά το χρονικό διάστημα που εκτελούσαν τα παραπεμπτικά του ΕΟΠΥΥ επί πιστώσει. Η προέλευση της ιδιωτικής αυτής πελατείας και η αφηρημένη επιθυμία ή δυνατότητά της να εξετασθεί επί πιστώσει με παραπεμπτικό του ΕΟΠΥΥ δεν ενδιαφέρει εν προκειμένω, εφόσον εκ των προτέρων έχει γίνει γνωστό ότι κατά το συγκεκριμένο χρονικό διάστημα οι εργαστηριακοί ιατροί δέχονται την εκτέλεση σχετικών εξετάσεων μόνον ιδιωτικά. Κατά συνέπεια, κατά το κρίσιμο χρονικό διάστημα κάθε εξεταζόμενος προσέρχεται εις γνώση του να εξετασθεί ιδιωτικά και με πλήρη δική του χρέωση, και όχι στο πλαίσιο της ασφαλιστικής του κάλυψης από τον ΕΟΠΥΥ. Για τον λόγο αυτό είναι εσφαλμένο να γίνεται αναφορά σε ποσοστό συμμετοχής του ασφαλισμένου, καταβολή αυτού κλπ. Η δε σχέση του ασφαλισμένου με τον ΕΟΠΥΥ είναι δικό του ζήτημα, το οποίο δεν αφορά τους συμβεβλημένους εργαστηριακούς ιατρούς κατά το χρονικό διάστημα της νόμιμης από μέρους τους αναστολής εκτέλεσης παραπεμπτικών του ΕΟΠΥΥ επί πιστώσει.

Κατά συνέπεια, εν προκειμένω, δεν δύναται να τύχει εφαρμογής το άρθρο 15 της Συμβάσεως μεταξύ ΕΟΠΥΥ και εργαστηριακών ιατρών, το οποίο προβλέπει ότι «Η είσπραξη οποιασδήποτε αμοιβής από τον ασφαλισμένο ή τους οικείους του για συμπλήρωση ή υποκατάσταση του κρατικού τιμολογίου, ρητά απαγορεύεται. Συνέπεια της παράβασης αυτής είναι η εκ μέρους του Ταμείου καταγγελία και διακοπή της σύμβασης με το ΙΔΕ ή ΙΠ, το οποίο καμία αξίωση δεν θα έχει κατά του Ταμείου». Κι αυτό διότι μετά από την εκ των προτέρων ενημέρωση ότι, κατά το χρονικό διάστημα της νόμιμης αναστολής εκτέλεσης των παραπεμπτικών του ΕΟΠΥΥ επί πιστώσει, οι εργαστηριακοί ιατροί δέχονται να εκτελούν εξετάσεις μόνο ιδιωτικά, δεν υφίσταται πλέον για τους προσερχόμενους η έννοια του «ασφαλισμένου» και της απαγορευμένης λήψης αμοιβής από αυτόν ή τους οικείους του.

Τυχόν δε καταγγελία από τον ΕΟΠΥΥ με επίκληση του άρθρου 15 της Σύμβασης θα είναι άκυρη.

Εξάλλου, ακόμη κι αν ήθελε θεωρηθεί ότι η σύμβαση μεταξύ εργαστηριακών ιατρών και ΕΟΠΥΥ για την κάλυψη των εξετάσεων των ασφαλισμένων είναι γνήσια σύμβαση υπέρ τρίτου, έναντι της αξίωσης των τελευταίων να εξετασθούν δυνάμει της σχετικής σύμβασης μπορεί νόμιμα να προβληθεί η ένσταση μη εκπληρωθέντος συναλλάγματος (374 ΑΚ), εφόσον ο ΕΟΠΥΥ δεν κατέβαλε την συμφωνηθείσα αντιπαροχή, ήτοι τις ληξιπρόθεσμες αμοιβές τους. Περαιτέρω δε, οι εργαστηριακοί ιατροί σε καμία περίπτωση δεν αρνούνται να παρέχουν τις υπηρεσίες τους έναντι της καταβολής της αντίστοιχης νόμιμης ή συμφωνημένης αμοιβής, δικαίωμά τους κατοχυρωμένο από το Σύνταγμα και τον Νόμο (Αστικός Κώδικας, Κώδικας Ιατρικής Δεοντολογίας, νομοθεσία ΕΟΠΥΥ).

Μάλιστα, θα μπορούσε να στοιχειοθετηθεί οικονομική ζημία και δικαίωμα αποζημίωσης των εργαστηριακών ιατρών, εάν κατά το χρονικό διάστημα άσκησης του ως άνω νομίμου δικαιώματός τους, τα συνήθη έσοδά τους (ως προς το σκέλος των αξιώσεων καταβολής αμοιβής από τον ΕΟΠΥΥ για την ίδια χρονική περίοδο) υποστούν ασυνήθιστη μείωση, η οποία δεν θα λάμβανε χώρα εάν τηρείτο η Σύμβαση από πλευράς του ΕΟΠΥΥ. Τα έσοδα βέβαια θα πρέπει να εξετασθούν εν συνόλω, ήτοι δεν θα πρέπει οι απώλειες να υπερκαλύπτονται από την αντίστοιχη αύξηση των εσόδων της ιδιωτικής πελατείας, έτσι ώστε να μπορεί να θεωρηθεί ότι οι «ασφαλισμένοι» ως ιδιώτες υπερκάλυψαν τις σχετικές απώλειες από την αναστολή εκτέλεσης εξετάσεων στο πλαίσιο της Σύμβασης.

Εν κατακλείδι, νόμιμα μπορούν να τελούν οι εργαστηριακοί ιατροί σε αναστολή εκτέλεσης παραπεμπτικών του ΕΟΠΥΥ επί πιστώσει, νόμιμα να συνεχίζουν να εκτελούν τις αντίστοιχες εξετάσεις ιδιωτικά, όπως και πριν, ο δε ΕΟΠΥΥ σε καμία περίπτωση δεν δύναται εν προκειμένω να επικαλεσθεί το άρθρο 15 της Σύμβασης και να καταγγείλει και διακόψει τη Σύμβαση, χωρίς οι εργαστηριακοί ιατροί να έχουν καμία αξίωση κατά του Ταμείου.

Β) Ο ΕΟΠΥΥ θα μπορούσε να προβεί σε καταγγελία της σύμβασης επί τη βάση του άρθρου 20 της Σύμβασης με προειδοποίηση ενός μηνός και χωρίς καμία υποχρέωση (εννοεί αποζημίωσης) προς το άλλο μέρος, ήτοι τους εργαστηριακούς ιατρούς. Ωστόσο, η άσκηση του δικαιώματός του αυτού, λόγω της προηγούμενης άσκησης των νομίμων

δικαιωμάτων των εργαστηριακών ιατρών, ιδιαίτερα σε περίπτωση που αυτή είναι επιλεκτική, δύναται να θεμελιώσει νόμιμες αξιώσεις για καταχρηστικότητα της άσκησης του δικαιώματος καταγγελίας (281 ΑΚ), ακυρότητα της σχετικής καταγγελίας και αποζημίωση για το χρονικό διάστημα που ενήργησε η άκυρη καταγγελία, με την άσκηση αντίστοιχης αγωγής. Η στοιχειοθέτηση δε της οικονομικής ζημίας θα έχει ως θεμέλιο την απώλεια των συνήθων εσόδων τους από την εκτέλεση της Σύμβασης με τον ΕΟΠΥΥ (με την μορφή των συνήθων αξιώσεων καταβολής αμοιβής από τον ΕΟΠΥΥ για την ίδια χρονική περίοδο) κατά το ως άνω χρονικό διάστημα. Τα έσοδα βέβαια θα πρέπει να εξετασθούν εν συνόλω, ήτοι δεν θα πρέπει οι απώλειες να υπερκαλύπτονται από την αντίστοιχη αύξηση των εσόδων της ιδιωτικής πελατείας, έτσι ώστε να μπορεί να θεωρηθεί ότι οι «ασφαλισμένοι» ως ιδιώτες υπερκάλυψαν τις σχετικές απώλειες κατά το χρονικό διάστημα που γέννησε συνέπειες η άκυρη καταγγελία.

Σε κάθε περίπτωση τα ζητήματα αποζημίωσης λόγω στοιχειοθέτησης οικονομικής ζημίας είναι αρκετά σύνθετα και επηρεαζόμενα από ποικίλους παράγοντες, έτσι ώστε να μην δύνανται να καλυφθούν αναλυτικά στην παρούσα.

Αθήνα, Παρασκευή 21 Ιουνίου 2019

Ο Γνωμοδοτών

Ηλίας Γ. Αργυροηλιόπουλος

Διδάκτωρ Νομικής – Δικηγόρος

Ομήρου 43 – 106 72 Αθήνα

2103641251 & 6977593001